

Naročnina mesečno 5 kron.
Za inozemstvo se računa na-
ročnina dvojno. - Pismenim
vprašanjem znamko za od-
govor. — Vse pošiljatve na
naslov lista „Sedanjost“.

SEDANJOST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani K 750.—,
 $\frac{1}{4}$ K 380.—, $\frac{1}{8}$ K 200.—.
Manjši oglasi po 4 K petit-
vrsta. Pri večkratnem ogla-
ševanju popust. Mali oglasi
beseda 1 K, debelo tisk. 2 K.

Z novim letom 1922

bo začela izhajati

„SEDANJOST“

v znatno povečani obliki.

To je odgovor vsem njenim nasprotnikom, obenem pa tudi zadoščenje vsem njenim prijateljem in podpornikom, ker bo z večjim prostorom lažje dosledno izvajala svoj vzvišeni katoliško-slovensko-ljudski

avtonomističen program.

Naročajte „Sedanjost“! Naročnina znaša celoletno din. 15.—, polletno din. 8.—, četrtletno din. 4.50 in mesečno din. 1.50. Posamezna številka 50 par.

Oglašujte v „Sedanjosti“! Cene oglasom $\frac{1}{4}$ stran din. 500, $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$ strani sorazmerno. Manjši oglasi petit-vrsta (= 3 mm) din. 1.20, smrtnice, smrtne zahvale in trivrstični oglasi vrsta din. 1.—. Poslana, izjave, preklici, reklamne notice, poročna oznanila itd. v besedilu vrstica din. 3.—, v oglasnem delu din. 2.—. Priobčila koristonosnih prireditelj kat. društev imajo 30% popusta. — Pri večkratnem oglaševanju znaten popust!

Čitajte in širite „Sedanjost“.

Robske duše.

V članku „Vsesrbstvo“ smo ugotovili, da je Pašičeva politika vezana, kot dvokolnica k avtomobilu, za koristi kake velesile. Svetošćefanska Bolgarska, katere gostoljubnost je Pašič užival v obilni meri, mu ni bila po godu. Posrečilo se mu je spraviti ruskega poslanika Hartwiga iz Sofije v Belgrad in s Hartwigom tudi težišče ruske politike sv. Sinoda na Balkanu. Koburg je bil preslabo jemstvo za Rusijo. Pašič pa, ki se je svojčas sicer napajal z revolucionarnimi idejami Bakunina, je postal zvest služabnik pravoslavne carizma! Šlo je predvsem za osamljenje Bolgarske, ki se je končno nagnila k Nemčiji, proti kateri je Francija podpirala Rusijo. Po razpadu Rusije je Pašič ostala Francija.

Za nas Jugoslovane prihajate v poštev predvsem dve najvažnejši stvari, priklopitev Avstrije k Nemčiji in Jadransko morje. Glasovanje v Avstriji je pokazalo, da je velika večina njenega prebivalstva za priklopitev k Nemčiji, h kateri teži tudi Mažarska. Proti temu je najbolj zainteresirana Francija. Republikanska državna oblika Avstrije in Madžarske ne nudi

nikakega jamstva proti priklopitvi, pač pa monarhija in sicer avstro-madžarska. Zato je Francija proti ločitvi Avstrije od Mažarske z češko-jugoslovansko skupno mejo (koridor). Po želji Francije je Pašič odbil tozadeven Benešev predlog. Za najpripravnejšo vladarsko osebo smatra Francija Habsburgovca. Vsi Karlovi poskusi imajo torej svoje močno ozadje, na katero je naslonjena Pašičeva politika. Vse ostalo pa je samo komedija in pesek v oči javnosti.

Glede Jadranskega morja, ki je kot rokav Sredozemnega morja v obsegu interesov velesil, ima Francija svoje namene. Sicer se ji ni posrečilo dobiti Kotor v svoje roke radi protesta Italije, ki bi prišla v klešče Toulona in Kotora. Toda Albanije Francija ne spusti iz rok, da si je francoskega gosta albanskega Esad Pašo ubila v Parizu italijanska roka. V Srbiji se vedno bolj usidruje francoski kapital (borski rudnik, Macedonija, Omnium serbe itd. itd.) in srbski monopol je v francoskih rokah. Upravnik monopola (Francoz) prejema letno 50.000 frankov v zlatu. Poročevalska služba je popolnoma v rokah „Avalé“ (Mousset—Poligie). Toda pustimo to, ker tvori poglavje zase.

Po vsem tem je jasno, da naša država tone v podlo velekapitalistično francosko framazonstvo, katerega se drži kot klošč — Nikola Pašič.

V tem smislu se razvija tudi naša notranja politika, kjer pa prihaja do vpliva — vzporedno s Pašičem — še Pribičevićeva „črna roka“. Francoski ekspozenti v Belgradu so odločni nasprotniki katoliškemu Slovincem in Hrvatom. Gospodarsko in politično slabljenje le-teh zagotavlja Franciji v Veliki Srbiji stalen vpliv na državno politiko in njeno poudarjanje vsesrbstva stremi za tem, da ob ugodni priložnosti žrtvuje Hrvate in Slovence francoski politiki. Koncesije so na dlani vsakemu trezno-mislečemu politiku. V očigled kupčijske pohlepnosti „beogradske porodice“ in Radičeve zaslepljenosti ni izključeno izdajstvo. Nezadovoljstvo Slovencev in Hrvatov z upravo v državi je delo velesrbijanskih centralistov in šovinistov, ki ne zamude nobene priložnosti, da nam zagremijo vse, kar nam je kdaj bilo najdražje na svetu in idejal našega obstanka.

Železnica Kočevje Brod—Moravice.

V zadnjem času je poslal pod gornjim naslovom v slovenske časopise g. A. Kajfež članek, ki prav jasno kaže, da začne pri vsaki stvari, če zmanjka argumentov — robotost.

Dosedanja izvajanja glede te železnice so bila strogo stvarna in hočem tudi nadalje obravnavati zadevo le iz stvarnega stališča. Veseli me, da se je priznal g. A. Kajfež javno kot duševni oče Musilove trase, s čimur je razjasnjeno in opravičljivo stališče g. ing. Musila.

Za prijazno povabilo, naj grem gledat Kajfežovo traso, se zahvaljujem, ker dotične hribe poznam, pragozdove sem pa tudi že videl. Da zna g. ing. Musil dve dani točki po odkazanem mu terenu brezhibno zvezati z železniško progo, o tem sem prepričan, ker je g. ing. Musil na glasu kot strokovnjak. Zato ni treba, da grem pogledat njegovo traso, povdarim le, da je na Slovenskem mnogo za železniške zgradbe pripravljene terena, pa vender na njem ne gradimo železnic. So namreč še drugi oziri merodajni, o samem terenu. Za pregled in polaganje tras so karte, s katerih se dobi pravi pregled in presojo prog iz splošnih vidikov. Potem se gre šele v teren, da se eventualno modificira trasa po terenski kakovosti. Ko je to izvršeno, potem se šele trasira v terenu in gradi. G. A. Kajfež pa začenja hišo pri strehi, najprej trasira v terenu, potem šele skuša utemeljevati progo iz obče koristnih ozirnov. Nobeno čudo, ako je potem ogromna večina javnosti proti njemu. Jezi to g. A. Kajfeža, ali sam je kriv in pomagati mu ne morem.

G. A. Kajfež hoče pravega dela! Dobro toda to njegovo delo bo pravo le za nekaj oseb, ne sme pa povdarjati, da bo to v prid javnosti, ne sme se identificirati s celo Slovenijo, ali celo z državo.

Če bi mu bilo na tem, da zgradi za zvezo Slovenije z morjem, glavno progo zakaj pa ni sklical shodov, predno je začel svoje trasiranje, in povabil vse merodajne faktorje na razgovor, predvsem zastopnike vlade, vojaštva, Dolenjce, Belokranjce, Poljance in obmejne občine hrvatske? Ker tega ni storil, je čisto jasno, da se je odločil vstvariti nekaj lokalnega v privatne svrhe. Če pa to zanika in povdarja, da

bo to glavna proga, potem hoče postaviti vlado pred gotovo dejstvo in ji vsiliti traso.

Tu ni govora o nevošljivosti, nasprotno privoščim Vam Vašo progo. Občudujem Vašo energijo in jo bom še bolj, če si zgradite železnico sami, toda protestiram, da se hoče vpreči državni denar za manj pomembno lokalko, pri tem pa izigrati druge javne koristi.

Zato sem se čutil poklicanega, strogo stvarno opozoriti na nedostatke Vaše trase, g. Kajfež. Ako imenujete to „brezpomembno“ preklanje, nevošljivost, slepljenje naroda, zbadanje, ravsanje in mlatenje prazne slame, je to mala zamenjava. Pri pomnim še, da ste se zmotili glede kruhorborstva. Kruhoborci smo namreč vsi, tudi Vi ste to bili, in po Vaši trasi sklepati, ste tudi še posebno danes. Razlika je samo ta, da delamo drugi v svojem kruhorborstvu za javen in državni interes, medtem ko hočete Vi le pomnožiti svoje milijone. Vam seveda tega ne zamerim in Vam privoščim, toda le, dokler ne bo pri tem tangiran oziroma odškodovan javni ljudski dobrobit.

Ing. Al. Hrovat.

Dopisi.

Dobrnica. Čas je, da se tudi mi oglasimo v „Sedanosti“. Najprej z veseljem, pozdravljamo njen sveži duh v boju za avtonomijo, kajti centralizem tudi nas jako pritiska. — Naše Izobraževalno društvo je uprizorilo 23 t. m. Finžgarjevo igro „Veriga“, ki je dobro vspela. Ne bomo na dolgo in široko razmotrivali, kako so posamezni igralci, rešili svoje vloge. Tudi

Mati in sin.

Resnična povest. — Spisal Kamenski.

(Dalje.)

Očetje frančiškani so poučevali na gimnaziji do novejšega časa, zadnji je bil slovenski pisatelj oče Ladislav Hrovat do leta 1890, ko je stopil v zaslužni pokoj. Pri tem očetu frančiškani je naš Janezek končal celo spojanjo gimnazijo. V teku časa pa je avstrijska vlada poddržavila gimnazijo v Novem mestu. Kdor je imel državne izpite, je smel poučevati. Na deški ljudski šoli so pa očetje frančiškani poučevali z najboljšim uspehom do leta 1919, ko so se prostovoljno odpovedali, ker jim ob razsulu stare Avstrije šolske oblasti v Jugoslaviji niso bile baš naklonjene. Med svetovno vojsko so poučevali z največjo požrtvovalnostjo vsied pomanjkanja prostorov na različnih krajih, par razredov tudi v samostanu. Po odpovedi pa so v samostanu ustanovili dijaški konvikt, ki dobro uspeva.

Torej naš Janezek je prišel v novo-

se moramo pohvalno izraziti o prvem nastopu novega pevskega zbora ob koncu igre v želji, da bi se še pomnožil. — Ker je po naših društvih tako malo predavanja in govorov, bi bilo po mojih mislih jako umestno, ko bi v tukajšnji okolici naša društva prirejala izobraževalne tečaje, kakor jih prirejajo drugod. In poročila pravijo, da so se dobro obnesli. Gotovo bi tudi tukaj dobro vspel. Primeren kraj zato bi bil v Trebnjem. Tja bi lahko prišli udeleženci od vseh strani. Ker je S. K. S. Z. izjavila, da bo tečaje še nadalje prirejala povsod tam, kjer se bodo s tozadevno željo obračali nanjo, bi bilo dobro malo se potruditi za to stvar. Toraj odbori društva na delo! Bog živi!

Opomba uredništva. Tako je prav, možje, fantje in dekleta! Tudi Vam pristojna pero poleg motike. S tem se izražujete in vršite koristno delo, da seznanjate javnost z željami Vašega kraja. Kdor le more naj pridno dopisuje, četudi ni več dopisovanju, bomo že opili. —

Gospodarstvo.

Drugi veliki semenj vzorcev v Ljubljani.

V letu 1922 sa priredi v Ljubljani drugi veliki semenj vzorcev v jeseni.

Zanimanje za prihodnjeletni ljubljanski veliki semenj vzorcev je že sedaj veliko in po vsem soditi bo ta prireditev mnogo večja in obširnejša o. l. letošnje. Dober sloves, katerega si je veliki semenj ob svoji prvi otvoritvi tako v notranosti države kakor tudi v inozemstvu priboril, jamči razstavljalcem in nakupovalcem tu-

meško ljudsko šolo k dobrim očetom frančiškani, ki so ga vpisali v tretji razred. Mati se je kmalu vrnila domov, ker ni imela časa dolgo ustavljanje se v mestu. Janezek je bil pri odhodu svoje drage matere zelo žalosten, kar na jok mu je šlo ter bi najraje z materjo domov popihal. V mestu ni poznal nobenega človeka, vsi so mu bili tuji. Janezek je bil oblečen po kmečko in mestni otroci so ga zaničljivo pogledovali. Nekaj časa tudi ni vedel za svoje stanovanje, da je večkrat zašel v drugo hišo. Ko se je šola začela, je šel o pravem času z doma, da ne bi zamudil. Mestni otroci so bili v šoli zelo razposajeni, vpili so in kričali, da drug drugega niso razumeli. Toda konec vrišča je bil, ko se odpro vrata ter se pokaže močna in ravna postava patra frančiškana, bodočega glavnega učitelja v tretem razredu. Učenci so vstali ter glasno molili pred poukom. Potem je pater razdelil učence po klopih. Ker je bil naš Janezek majhne in šibke postave, je sedel spredaj. Ko je bilo vse

di v prihodnjem letu na najbolje trgovske uspehe.

Krmljenje in oskrbovanje prešičev.

Prešič žre raznovrstne rastlinske in živalske tvarine. Najčednejša reja je na dobrih pašnikih, jeseni posebno v gozdih, kjer je dosti želoda in žira. Poleg navadne paše, dobivati mora zjutraj in zvečer nekoliko krme v svinjaku. Ob veliki vročini, imeti je prešiče v hlevu, ali pa je skrbeti za primerno seno. Če nimamo primerne paše, je boljše, da redimo prešiče v hlevu. V hlevu pokladamo najrazličnejšo krmo, kakor kuhinjske odpadke (pomije), korenjstvo, buče, zelenjavo, travo deteljo, sadje, siratko, kisló mleko itd. Ker zveče prešič popolnoma in ker je njega želodec jednostaven črevo, pa dosti krajše, kakor pri govedi, treba mu je krme katero lahko zveče in lahko prebavi. Najnavadnejša krma za prešiče je korenjstvo po vrtih, krompir, korenje, topimambura, pesa in repa. Če oblodimo korenjstvo z otrobi ali moko, jih lahko opitamo. Prav porabna je za prešiče tudi različna zelenjava, zgodaj spomladi jim skuhan osat, medvedje tace, koprive, pasja salata, zelena detelja, pesno listje itd. V slast jim gre tudi sadje. Buče so v jeseni posebno pripravne. Ugajajo jim tudi vsakovrstni mlekarski odpadki. Najtečnejša krma je zrnje, pa različno žito, pred vsem turščica, ječmen in ajda. Sočivje je bolj težko prebavno. Zato se priporoča polagati poleg korenjstva nekoliko krmilnega apna ali kostne moke. Da nam bodo prešiči dobro uspevali, pokladati moramo krmo ob določenem času in v enakomernih množinah. Pri krmljenju je strogo

v redu, gre pater za mizo, ali kakor so rekli za kateder ter začne v slovenskem jeziku razlagati šolske dolžnosti, katere imajo učenci do šole, učiteljev itd. Potem so prišli na vrsto razni predmeti, vsako uro drugi. Šolski pouk je bil dopoldne in popoldne, ali kakor imajo navado reči eelodnevni šolski pouk. Na kmetih ni bilo natančno glede učenja, šolskih in domačih nalog, ker se otroci največ nauče v šoli, doma se nobeden dosti ne uči. V mestu pa so se morali učenci doma največ učiti in naloge pisati, v šoli so morali le poslušati in na vprašanja odgovarjati.

Seveda Janezek je slovensko dobro znal, da mu je šla slovnica, pravopisje in spisje dovolj dobro, pa tudi v računstvu ni zaostajal. Po mestnih šolah so se takrat učili tudi mnogo nemščine. Tukaj je šlo Janezku bolj trdo. Znal je le za silo brati in pisati, kar je bilo za tretji razred premalo. Drugi, ki so že prej hodili v mestu v šolo, so znali nemško, novinci s kmetov, pa so bili v tem oziru reveži.

paziti na to, da prešič vsakokrat čisto požre iz korita. Oskrbovanje prešičev je tudi zelo važno. Svinjaki naj so v poletnem času primerno hladni. Posebno gre gledati in skrbeti za čisti zrak, ležišče naj bo gorko in suho. Svinjak je vedno izkidati in čistiti, v poletju ga je večkrat z vodo izplahniti. Prešiče je tudi čistiti in umivati. Kopenje jim posebno ugaja, zato se priporoča, da jih kopljemo v potokih ali pa jih samo polivamo in umivamo z vodo. Kopenje in polivanje z vodo je potrebno v poletnem času, s tem jih varjemo raznih bolezni. Prašiči naj se tudi kolikor mogoče na planem pregibljejo, toda ne po jgnoju in straniščih.

Društvene vesti.

Občni zbor orlovskega okrožja je izbral sledeči odbor: predsednik g. A. Gornik; podpredsednik g. prof. J. Kovač; tajnik g. učitelj Fr. Lužnik; blagajnik sod. kane. I. Jarc; preglednika dr. Ivo Cesnik in g. uč. Žukovec; člani razsodišča gg. dr. J. Fischinger, prof. dr. M. Gorjanc in urednik Fran Radešček. Prejšnjemu predsedniku g. Fr. Mundi, ki nas začasno zapušča, se je soglasno izrekla zahvala za njegovo dosedanje vspešno organizatorično delovanje.

V tajništvu SLS na Florijanskem trgu 123 bo urednik Radešček, kot začasni tajnikov zastopnik na razpolago vsak ponedeljek in petek od 8. do 1. ure popoldne, v nujnih zadevah pa vsak dan v uredništvu „Sedanjosti“ v Kandiji.

Pol. odbor SLS za Novo mesto in okolico ima v ponedeljek 7. t. m. ob 1/2 11 uri važno sejo v Rokodelskem domu. Gg. zaupniki naj se seje zanesljivo udeležijo. — Tajništvo SLS.

Občni zbor Jugosl. kmetске zveze se bo vršil v četrtek, 10. novembra, ob 10 uri dopoldne na verandi hotela Union v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva. 2. Poročila tajništva. 3. Poročilo o političnem položaju načelnika JKZ poslanca Brodarja. 4. Gospodarsko zadružne naloge JKZ, poročila poslance V. Pušenjak. 5. Volitev načelnika in celotnega odbora. 6. Slučajnosti. — Vse Kmetске zveze pozivljamo, da se po svojih zastopnikih obnega zbora udeležijo.

Jan. Brodar,
načelnik JKZ in poslanec.

'Desetletnico orlovskega odseka v št. Janžu je s svojo navzočnostjo počastil prevzv. g. knez in škof ljubljanski. Ob pokanju topičev in v slavnostnem razpoloženju je verno ljudstvo v soboto pričakovalo prihod svojega višjega pastirja. Po kratkem odmoru je Prezviti delil v cerkvi zakrament svete pokore in je bila do enajste ure zvečer njegova spovednica stalno oblegana. Drugi dan je Prezviti še ob štirih zjutraj zopet spovedoval do osme ure. Nato je sprejemal v župnišču v avdienci razne deputacije in imel za vsakega prijazno besedo in razumevanje. Ker je tudi č. g. župnik Bajec obhajal desetletnico svojega plodonosnega župnikovanja v št. Janžu so bili povabljeni k slavnosti tudi gostje iz Novega mesta in sicer gg. dr. J. Fischinger, dr. Gorjanc, prof. Kovač in urednik Radešček. Tudi pri slavnostni akademiji v društvenem domu je Prezviti z vidnim zanimanjem sledil posameznim točkam programa ter kon-

čno na prošnjo predsednika izobr. društva g. Repovša podelil svoj višjepastirski blagoslov z jednatim nagovorom mnogoštevilnemu občinstvu. Kljub svoji visoki starosti je Prezviti še vedno čil in krepak in njegova neumorna delavnost in požrtvovalnost nudi katoličanom lep vzgled požrtvovalnega dela za poglobitev vere in krščanske ljubezni v splošni blagor našega ljudstva. Vsa slavnost je zapustila globok vtis v srcih vseh udeležencev.

Ob priliki triletnice osvobojenja je novomeško Kat. prosvetno društvo priredilo sjažno uspeli koncertni in zabavni večer, katerega so s svojo navzočnostjo počastili tudi g. dr. J. Polenšek, predsednik okrož. sodišča, g. Ipavica višji davčni uprav. z gospo soprogo, g. prof. dr. Tiller ravnatelj trg. šole z gospo soprogo in mnogo drugih odličnih gospodov in gospa. Društveni predsednik g. dež. sod. svetnik dr. J. Fischinger je s hvalevredno požrtvovalnostjo vložil ves svoj trud v lepo uspelo prireditve. Koncertni del (violin. gđne Predikove in pian. g. A. Fischingerja) je nudil udeležencem pravi umetniški užitek. Radostno presenetilo je občinstvo veliko število pevk in pevcev. Mešan zbor je po zaslugi g. šol. nazd. Grada častno rešil svoj prvi nastop. G. društveni predsednik je v izbranih besedah proslavil praznik triletnice našega osvobojenja. Igrokaz „Za dom“ našega pisatelja g. dr. Česnika, katere hvaležna snov je vzeta iz kmetskega življenja za časa našega narodnega probujanja na Koroškem, je vreden biser v nizu naših ljudskih iger. Njena vpriporitev je dosegla celo na diletantskem odru popoln uspeh, dasi se nekateri igralci niso dovoljno uživali v svoje vloge. Program je bil obširen, vendar skrbno izbran. Hvalevredno je tudi to, da je odbor društva z razmeroma nizko vstopnino omogočil dostop vsem slojem našega občinstva. Že dopoldne so bili vsi sedeži razprodani, zmanjkalo pa je tudi vstopnic za stojišča. Sploh pa je bil uspeh tega večera nad vse pričakovanje v vsakem oziru popoln.

Tedenske novice.

Izjava. Podpisani Fran Radešček, odgovorni urednik „Sedanjosti“ izjavljamo, da so vse v 8. številki tega časopisa z dne 3. julija v dopisu iz Slamne vasi o Jurju Vraničarju, posestniku v Slamni vasi št. 22 priobčene vesti, da bi bil on zaloten pri tatvini kostanjevega protja in zaradi tatvine trikrat predkaznovan, kakor tudi vse druge obdolžitve in sumničenja, popolnoma neresnične, obžalujem, da sem ta dopis priobčil in se zahvaljujem Jurju Vraničarju, da je zasebno obtožbo proti meni umaknil in se zavežem poravnati vse stroške kazenskega postopanja.

Fran Radešček, odgovorni urednik „Sed.“.

Zimsko porotno zasedanje se bo začelo dne 21. t. m. in bo obravnavalo sledeče zadeve: Fr. Gerjovič in Miha Židanič, hudodelstvo tatvine; Fr. Tanko, oskrumba, pridejo pa še druge zadeve, o katerih bomo pozneje poročali.

Umrla je v Novem mestu dne 28. oktobra gospa Terezija Dolenc, vdova po ravnatelju kmetijske šole na Grmu, mati ravnatelja Cirila, vsenčliškega profesorja dr. Metoda in majorja Dragotina. Vsem rodbinam naše sožalje!

Kralj in Pašič sta se vrnila iz inozemstva po odklonjeni nevarnosti vojne z Madžarsko.

Diplomatski poraz naše vlade v zadevi Karlovega ponesrečenega poskusa v Mažarski ni prišel nepričakovano. To je rezultat brezglavosti v zunanji in notranji politiki. Pašiču se zaenkrat ni posrečila sprememba srednjeevropskega položaja v smislu francoskih želja, demokrati pa tudi niso prodrli s zahtevo, da našemu izkrvavljenemu in gospodarsko izžetemu narodu naprtijo novo vojno. Italija pa je zmagovalka, odvrnila je pozornost velesil in naše države od Albanije in si pridobila novega zaveznika proti nam v Mažarski. Stroške mobilizacije pa bodo plačevali policajdemokrati in samostojneži kot hujskači na vojno.

Vlada bo odstopila, ker je temeljito zavozila v notranji in zunanji politiki. Sicer se bode reklo, da odstopa zato, ker se je kralj vrnil iz inozemstva.

Vse hrvatske stranke so na skupnem sestanku zahtevale sklicanje hrvatskega deželnega zbora. Pri nas seveda kaj takega ni mogoče, ker gadjji samostojneški zalegi ni prav nič mar za koristi ljudstva, ampak le za žepe raznih narodnih izdajic.

Vero in cerkev žrtvujejo za moža nekatera slovenska dekleta, ki gredo služiti v Belgrad. To nam potrjuje poročilo, poslano iz Belgrada nekemu našemu naročniku, ki se glasi: „Pred dobrim poldrugim letom ste Pepca in Tončka še služili v Ljubljani, kjer ste tako pobožno se obnašali, da ste dobili službo v Belgrajskem katoliškem zavodu. Toda kmalu so ju krajevne razmere toliko zmešale, da ni nobene več veselilo pošteno dekliško življenje. Nekega dne ste izstopili iz službe, češ, da se vrnete v Ljubljano, dočim ste v resnici vstopili v drugo službo v Belgradu. Zagledali ste se v neke moške, zavrgli katoliško vero in cerkev ter prestopili v pravoslavje radi — možitve. Slovenska dekleta, ki so že tolikanj obupale, da v Sloveniji ne morejo dobiti ženina — katoličana, naj se izneverijo Mar. družbi, naj zataje vero in odpadejo od cerkve ter pridejo v Belgrad, ker glavno je takim, da zadoste nizkemu poželenju, zveličanje duš jim pa ni mar. Dekleta s takimi značaj: pač v Sloveniji ne potrebujemo!“

Komaj se je razgibalo in se začelo živahno razvijati naše društveno in družabno življenje na Toplicah pod spretnim vodstvom g. kaplana Iv. Sadarja, ki smo ga vsi ljubili in spoštovali, pa so nam ga prestavili v Kranj. Spomin nanj bomo najlepše ohranili z vztrajnim nadaljevanjem započetega dela! Bog živi!

„Črna roka“, ki vodi Cicvaričevu pero po belgrajskem „Dnevniku“, kliče ogenj in žveplo na avtonomiste in pravi, da Karlovo pustolovstvo popolnoma opravičuje še hujski centralizem. Temu zagriženemu fanatiku pač ni vredno resno odgovarjati. Povdariti pa je treba, da n. pr. praška vlada pripravlja avtonomijo Slovaške ravno radi nevarnosti, kateri so Slovaki izpostavljeni napram Madžarski.

Število prebivalstva v Jugoslaviji. Po službeni statistiki ima naša država 9.546.760 Jugoslovancev. Od teh je 8.524.319 Hrvatov in Srbov 1.022.490 Slovencev, drugih Slovanov pa 490.481. Druge narodnosti so razdeljene tako: Nemcev 598.774, Madžarov 494.163, Arnavtov 479.084, Rumunov 175.315, Italijanov 9.585, drugih narodnosti 186.930. — Po veroizpovedi je 4.474.869 katolikov, 5.454.212 pravoslavnikov in 1 milijon 343.370 muslimanov. Ostali so raznih ver.

Število dobrovoljcev je ministrstvo za socialno politiko končno dognalo. Vseh dobrovoljcev

je 32.901. Od teh je 29.659 poljedelcev, 2118 obrtnikov, 334 trgovcev in 790 delavcev. Kam so stlačili izobražence, se ne ve. Potrdila je prejelo 22.373 dobrovoljcev, več tisoč prošelj je še nerešenih, dočim je 8978 prošelj odbito, ker so prosilci za potrdilo zapustili predčasno svoje vojne enote.

V novomeškem mestnem obč. zastopu nekaj ni v redu. Čujemo o proračunih, ki se za 2 leti baje še niti predložili niso; o 20% vodarini, katero so samodržci baje sami povišali na 40%. Opozicija je že storila primerne korake, da se razsvetli tudi afera z ameriškimi darili, s koruzo i. t. d.

V zadnjem trenutku smo zvedeli, da je bil celo okrajni glavar s komisarjem prisiljen napraviti pri vsegamogo nekih obisk. O vsem se bomo še točno obvestili. Diši po — gnilih jajcih!

Kako se potvarja zgodovina dokazuje pravoslavni cerkveni „Vesnik“ v teh-le stavkih: „Bratje Čehoslovaki so Slovani in pravoslavje je prilagojeno slovanski narodnosti. Čehoslovaki so bili pravoslavni, toda pod aplivom tuje uprave so morali zapustiti svojo zgodovinsko vero. Sedaj so dobili svobodo in se hečeje vrniti v svojo tradicionalno vero.“ — Tega vsekakor niti Čehi niso vedeli. Pač pa vedo, da tista peščica brezverskih odpadnikov služi tujim interesom, predvsem pa frama-zonstvu.

Knjiga „Diletantski oder“ vsebuje navodila za diletante. Vsakemu društvu, pa tudi vsakemu poedinemu igralcu aji režiserju bo s temi navodili dosedanje delo vsaj za polovico olajšano, saj bo na prav vsako vprašanje, ki ga danes ne ve, kako primerno rešiti, našel v knjigi obširen strokoven odgovor. Veselja do igranja in do odra sploh je pri nas povsod dovolj. Skoraj povsod pa so prireditelji več ali manj samouki, sicer navdušeni za lepo umetnost, a manjka jim trdna podlaga za njihovo dobro voljo. To podlago pa jim bodo nudila „Navodila“, na podlagi katerih bo vsaka predstava naštudirana res temeljito in vsestransko ter tako nudila kulturnen užitek. — V desetih odstavkih razpravlja avtor o

izbiri iger, zasedanju vlog, vajah režiserju, oderskem jeziku, predstavi, maskiranju, aplavzu, kritiki in gledaliških dvoranah. — Isto velja tudi za Emil Navinskova strokovna navodila za šminkanje „Lepa maska“, ki so izstotako primerna in potrebna vsem našim odrom. Obe knjigi ste izšle že koncem oktobra. Opozarjamo tudi na to, da društva naročajo za svoje članstvo skupno radi popusta. — Vsa naročila naj se naslove: „Založba Zvezne tiskarne, Marijin trg 8 v Ljubljani.“

Kolinski kavini izdelki prekašajo po svoji kakovosti in prijetnem okusu druge tuje izdelke te vrste.

Iz vagona.

Samo stojnež: „Oh, ko bi vedeli, kako nas imajo Srbi radi! Ko je prišlo 100 slovenskih samostojnih kmetov v Srbijo, je hotel kar vsak Srb enega!“

Jajčarica iz Ribnice: „Pošast! I — kajpak, ko pa imajo samostojne kmete za prvovrstne — hlapce!“

Značajnežu v album:

Nad vrati košati ime se na — ič.
Da zmagal je Nemeec, bi čitali — itseh.
Se preje tam svetil slovenski je — ič.
Vse tri — in persona — naj vzame hudič,
mož ta troedini značaj je za nič.

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Do konca meseca septembra je bilo v Ameriko pripuščenih 6,1% skupnega dovoljnega števila priseljencev iz Jugoslavije. Ker se letna kvota 6405 računna od 1. julija t. l. do 30. junija 1922, ne bo po novem letu najbrž nikdo več pripuščen v Ameriko. Iz Španske in Turčije se ne pripušča noben prisiljenec več v Ameriko, ker ste obe državi prekoračili določeno število. Sicer priseljevanje znatno pojema vsled

slabih delavskih razmer v Združenih državah, vendar pa bi taka zapora imela občutne gospodarske posledice.

Smrtno se je ponesrečil v Tamaki v rudniku Venceslav Padar, ki je bil na mestu mrtev. Njegovega brata Franca so odpeljali težko ranjenega v bolnišnico.

Njujorški „Glas Naroda“, ki je sicer zelo naklonjen našim „ljubim“ centralistom, tudi ne more prenašati kaprolstva in pravi, da je „poslovanje raznih ekspozitur belgrajske vlade v Ameriki neameriško — od tona, v katerem pisari jugoslovansko poslaništvo iz Washingtona pa do tona, v katerem nahruli konzularni pisar našega človeka, ko pride na konzulat. — Če je pa to poslovanje jugoslovansko, potem naj se Bog usmili nas in naših! — Koprolostva smo bili že v Avstriji do sita siti, in ga ne kaže uvajati v Ameriko; pesem o bratstvu in medsebojnosti ga namreč čisto nič ne izboljša in nič ne osladi. — Kajti melodija o bratstvu je že morda lepa in ušesni prijetna, kaprolstvo pa ničesar drugega ne rodi kot odpor.“

Dolarji so dosegli vrtočlavo višino. Menjalnica novomeške podružnice Eskomptne banke jih plačuje najbolje.

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Dne 21. novembra ob 9. dopoldne se vrši v pisarni g. notarja Karla Pleiweis v Novem mestu prostovoljna dražba zemljišča vl. št. 555 k. o. Novo mesto, obstoječega iz parc. št. 31 štavišče s hišama št. 3 in 3b v Novem mestu, z dvoriščem in parc. št. 4/1, 5/1 in 5/2 vrtov. — Izkljena cena 50.000 K. — Ostali pogoji prodaje se morejo vpogledati pri g. notarju Pleiweis.

Okrajno sodišče v Novem mestu odd. I., dne 24. oktobra 1921.

Preklic.

Podpisana Franc Halek, okrajni in odčinski sluga v Toplicah in njegova soproga Jožefa Halek, preklicujeta vse žalitve, katere sva naperila in izrekla v ovadbah od 22./1, 10./5 in 1./6 1921 na okrajni šolski svet v Novem mestu proti gospej Minki Peganovi, učiteljici v Poljanah in se ji zahvaljujeva, da je odstopila od obtožbe proti nama ter se zaveževa plačati vse njene pravdne troške.

Poljane, 31. oktobra 1921.

Franc in Jožefa Halek.

Išče se učitelj(ica) za pouk v citrah Pism. ponudbe na upravo „Sedanj.“

Oglašujte v „Sedanjosti“!

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica

J. Krajec nasl.

Novo mesto

se priporoča.

Naročite

„GLASNIK NAJSVETEJŠIH SRC“

mesečni list za obnovo družinske sreče.

Maribor. Cirilova tiskarna.

Letno 2 dinara.

Gospodarska Zveza

centrala za skupni nakup v Ljubljani

Podružnica v Novem mestu

ima v zalogi vse špecerijsko in kolonialno blago, izvrstno domačo svinjsko mast, razna umetna gnojila, žveplo za trte, galico, cement itd.

Velika zaloga manufakturnega blaga.
Umetno gnojilo kajnit.

Kapital:
20.000.000 kron

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog
8.000.000 kron

Interesna skupnost s Hrvat. Eskomptno

PODRUŽNICA NOVO MESTO

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje!

Banko in Srbsko Banko v Zagrebu.

Hranilne vloge. — Nakup in prodaja: efektov, deviz in valut.

Eskompt menic, terjatev, faktur.

— Akreditivi. — Borza.

Dolarji se kupujejo po najvišjem dnevnem kurzu